

■ EU

Důvěra investorů v ekonomiku eurozóny opět stoupla

Důvěra investorů v ekonomiku eurozóny v srpnu čtvrtý měsíc za sebou podle společnosti Sentix vzrostla. Zůstává však na nízké úrovni, což naznačuje, že ekonomika se stále nachází v recesi. Index důvěry vzrostl na minus 13,4 bodu z červencových minus 18,2 bodu. Dostal se tak na nejvyšší úroveň od února. Překonal rovněž očekávání analytiků, kteří jeho srpnovou hodnotu v anketě agentury Reuters odhadovali v průměru na minus 15,1 bodu.

■ EU

Pandemie tlačí miliony Evropanů do dluhové krize

Evropu čekají podle agentury Bloomberg další hospodářské otřesy, protože plány na ukončení bezprecedentní podpory zaměstnanců zavedené během pandemie by mohly uvrhnout miliony domácností do dluhové pasti. Organizace, jež pomáhají jednotlivcům řešit jejich finanční problémy, varují před prudkým nárůstem počtu domácností, které nedokážou platit své účty. Dokonce i v zemích, jako jsou Německo a Rakousko, začínají mít obyvatelé obavy.

■ ČESKO

Dohodářům správa vyplatila na příspěvcích 8,5 milionu

Finanční správa eviduje k dnešnímu dni 802 žádostí o příspěvek zaměstnancům pracujícím na dohodu, kteří byli postiženi dopady pandemie. Vyřídila 592 žádostí a vyplatila zhruba 8,5 milionu korun. MF uvádí, že nárok na podporu by mohlo mít až 116 tisíc lidí. „Zdaleka ne všech se ale bude týkat tento kompenzační bonus – podle expertního odhadu to bude řádově maximálně pár tisíc,“ uvedla Asociace malých a středních podniků a živnostníků.

■ ČESKO

O příspěvek požádal zhruba milion OSVČ

Finanční správa přijala 919 341 žádostí o vyplacení příspěvku osobám samostatně výdělečně činným a 79 954 žádostí o vyplacení příspěvku podnikům malých společností s ručením omezeným, kteří byli postiženi dopady pandemie koronaviru. Dřívou většinu žádostí finanční správa vyřídila a vyplatila přes 21,8 miliardy korun. O příspěvek bylo možné požádat do pátku 7. srpna.

Trumpův „dobrý voják“, ministr zahraničí Mike Pompeo

Daniel Anýž
daniel.anyz@economia.cz

Až si bude americký ministr zahraničí Mike Pompeo dnes odpoledne v Plzni připomínat podíl Spojených států na osvobození Československa na konci druhé světové války, bude to mít vzdušnou čarou okolo 150 kilometrů do míst, kam jako čerstvý absolvent vojenské akademie ve West Pointu v roce 1986 přijel střežit hranice mezi tehdejšími západním a východním Německem, mezi kapitalistickým a socialistickým blokem.

Pompeo to tehdy dotáhl na hodnost kapitána, funkčním zařazením na velitele tankového praporu. A je pravděpodobné, že právě Plzeň byla před pádem železné opony jedním z cílů, na které američtí tankisté imaginárně útočili.

Obdobně jako naopak tehdejší Československá lidová armáda opakovaně „ničila“ Bamberg, kde měla sídlo obrněná divize, u které Pompeo sloužil. „Směr Tři Sekery, Schirnding, Bamberg,“ veleli českoslovenští důstojníci během tehdejších

cvičení „bigošů“, motostřelců, u Tachova.

Ještě snad ne studená válka

To vše už je ovšem minulostí. Dnes přijíždí šestapadesátiletý Pompeo do České republiky jako do spřátelené, spojenecké země. Do členské země NATO, který sice neplní požadované výdaje na obranu, nicméně se zdá být spolehlivým partnerem – přinejmenším pokud jde o českého premiéra a vládu – v jednom z klíčových zahraničněpolitických témat současné americké administrativy prezidenta Donalda Trumpa.

Nemusíme to hned nazývat studenou válkou, jak to už přejmenovali američtí novináři, ale je skutečností, že USA a Čína se ocitly v neostřejším mocenském a vlivovém soupeření od chvíle, kdy v roce 1972 tehdejší americký prezident Richard Nixon po dlouhém předchozím chladu otevřel dveře k nové politice s Pekingem. Ale nyní, po takřka padesáti letech, je to právě ministr Pompeo, kdo jménem Trumpovy administrativy de facto označil snahu Spojených států o spolupráci s Čínou, o což od Nixonova usilovaly

Loajalita nade vše Mike Pompeo je ochoten jít do konfliktu s kýmkoliv – jen ne se svým chlebodárce.

Foto: Reuters

Pokud svobodný svět nezmění Čínu, komunistická Čína jistě změní nás.

všechny další americké administrativy, za jedno velké selhání.

„Pokud svobodný svět nezmění Čínu, komunistická Čína jistě změní nás,“ vyzval Pompeo před třemi týdny v projevu, který zároveň přednesl v kalifornské Prezidentské knihovně Richarda Nixonova, k ukončení dosavadní „slepé politiky“ spolupráce (engagement) s Čínou. A zároveň řekl, co Spojené státy teď očekávají od spojených a partnerů. Vyzval k vytvoření nové „aliance demokracií“, která musí zabránit tomu, aby se budoucnost nestala „čínským stoletím“.

Pompeo je sice jako šéf americké diplomacie logicky tím, kdo jménem prezidenta jedná se světem. Jenže v jeho případě navíc platí, že je Trumpovým beranidlem. Jako ve hře „král vysílá své vojsko“ nastává Trump svého ministra zahraničí do bitevní linie tam, kde si sám ještě drží odstup.

Což platí i o Číně, kde si Trump přinejmenším ještě nechává rezervu, co se týče jeho osobního vztahu s prezidentem Si Ťin-pchingem. A Trumpovým věrným „dobrým vojákem“ v poli, jak to vystihly Financial Times, je ministr Mike

Pompeo. Právě on je tím, kdo teď přijíždí do Česka a také Slovinska, Rakouska a Polska prioritně tlačít na to, aby se tyto země co možná nejvíc odstříhly od byznysu a obchodování s Čínou.

Hluboce věřící evangelík Pompeo má podle amerických médií na svém pracovním stole otevřenou Bibli. Určující životní zkušenosti ovšem evidentně bylo také jeho studium na West Pointu a jeho následná služba v armádě. Pompeo pocházel z relativně skromných poměrů. Vyrostl v jižní Kalifornii v rodině bývalého radisty v korejské válce a na West Point se dostal díky doporučení i finanční pomoci tehdejšího republikánského kongresmana Boba Dormana.

Pompeo si toho vážil, šance využil. West Point absolvoval na špičce svého ročníku. A samozřejmě – nijak nezpochybňovat, ale naopak bez výhrad poslouchat rozkazy svých nadřízených velitelů – si odnesl, jak ukazuje jeho působení v roli Trumpova ministra, i do svého pozdějšího politického života.

Proti Obamovi, proti demokratům

Po návratu z Německa Pompeo vystudoval práva na Harvardu, měl advokátní kancelář ve Washingtonu, D.C., na konci 90. let se přestěhoval do Kansasu, kde se svým bývalým spolužákem s West Pointu založili závod na výrobu leteckých dílů. Po nástupu demokrata Baracka Obamy do Bílého domu se v Pompeovi ovšem probudil konzervativce. Jako člen hnutí Tea Party, které bylo tehdy odmítavou odpovědí na Obamovu politiku (především na jeho zdravotní reformu), byl Pompeo v roce 2010 zvolen do amerického Kongresu.

Jako nováček byl zprvu nenápadný, vše se ale změnilo po útku na americký konzulát v Bengházi, při kterém v září 2012 zahynul tehdejší americký velvyslanec v Libyi Chris Stevens. Pompeo se stal v Kongresu jedním z nejhlasitějších propagátorů teorie, že tehdejší Obamova ministryně zahraničí Hillary Clintonová podcenila situaci, neudělala dost pro ochranu Američanů v Libyi, a následně se podle Pompea navíc snažila zamést celou věc pod koberec.

Zvláštní kongresová vyšetřovací komise, jejíž byl Pompeo členem, sice nic takového nepotvrdila, jedním z jejích zjištění ale bylo, že Clintonová jako ministryně používala soukromý e-mail. A právě tato aféra se následně stala jedním z důvodů, proč Clintonová na podzim 2016 prohrála s Donaldem Trumpem soubor o Bílý dům.

Pompeo tak byl ve svém tažení proti Clintonové, jak to pro časopis New Yorker popsal nejmenovaný člen FBI, „úspěšnější, než byly jeho nejdřívejší sny“. A byl za to také odměněn, na doporučení Trumpova nastupujícího viceprezidenta Mikea Penceho prezident se svým příchodem do Bílého domu na začátku roku 2017 jmenoval šéfem CIA.

„Pompeo byl v Bílém domě častěji, než úřadoval ve své kanceláři v centrále CIA v Langley,“ popsal pro Wall Street jeden z členů Trumpova týmu, že Pompeo se následně

stal jedním z nejoajálnějších prezidentských lidí. Při pravidelných bezpečnostních hlášeních, kdy Pompeo prezidenta osobně briefoval, navíc Trump zjistil, jak sám uvedl, že je mezi nimi dobrá „osobní chemie“.

A Pompeo byl opět odměněn. V březnu 2018, když předtím odvolal z postu šéfa své diplomacie Rexe Tillersona, ho Trump jmenoval novým ministrem zahraničí USA. „Od prvního dne s ním dobře vycházím. Jsme vždy naladěni na stejné vlnové délce,“ vysvětloval prezident Trump svoji volbu.

Je ale zcela zřejmé, že to byla vždy v prvé řadě Pompeoova volba – nechat si jakékoli možné pochyby o prezidentských záměrech a rozhodnutích jen pro sebe a rozhodně s nimi nechodit na veřejnost –, co ho drželo a drží v prezidentské blízkosti a v křesle ministra zahraničí.

Za každou cenu vycházet v dobrém

Ve stejné době, kdy do té funkce nastoupil, jmenoval Trump svým novým poradcem pro národní bezpečnost „jestřába“ Johna Boltona. S Pompeem měli dost společného. Oba byli velmi skeptičtí k Severní Koreji. Pompeo ještě jako šéf CIA vyzýval ke svržení tamního režimu, a dokonce naznačil možnost atentátu na vůdce Kim Čong-una. A stejně jako Bolton je i Pompeo mimořádně podezřívavý vůči Rusku a osobně vůči prezidentovi Vladimíru Putinovi. Což byla ale shodně témata, ve kterých se Bolton i Pompeo při nástupu k Trumpovi rozcházel s postojí prezidenta.

Jenže zatímco Boltonův odstup od některých Trumpových rozhodnutí pak čas od času prosákl do médií, Pompeo se podle listu Wall Street Journal vždy raději „kousne do jazyka“, než aby jakkoli prezidenta zpochybnil. A výsledkem?

Zatímco Bolton se loni v září rozešel s Trumpem ve zlém a ve své knize z letošního června ho vylíčil jako nebezpečného prezidenta, který zahraniční politiku USA zcela podřídl svým vlastním zájmům, Pompeoova pozice je neměnná. Stále naprosto loajální vůči Trumpovi a i ze strany prezidenta pak také stále pevnější.

„Je to zrádce, který poškozujeme Ameriku,“ prohlašuje Pompeo nyní o Boltonovi. A rezolutně popírá „lež“, kdy měl podle Boltona nazvat Trumpa za jeho jednání s Kim Čong-unem „pytlem blbosti“. A jindy hodně netykavý Trump, u kterého zpravidla stačí málo ke vzbuzení podezřívavosti a nevole, svému dobremu vojákovi Pompeovi zatím věří. „Mezi mnou a Pompeem není žádné napětí,“ potvrdil Trump před pár týdny. Což ovšem zároveň vede k otázce, co by bylo s Pompeem bez Trumpa? Co když Trump za necele tři měsíce v prezidentských volbách neobhájí Bílý dům?

„Pompeovo spojení s Trumpem vedlo k jednomu z nejpohorlivějších vzestupů v americké politice. Ale může vést k jednomu z nejhorších, nejméně slavných pádů v americké politice,“ uvedl Bob Beatty, politolog z univerzity v Kansasu, pro list Wall Street Journal.